

היד שנגנב, נתחבר אחרי המנ"ח, והמחבר כתב את השער.

תולדות המנחת **הענין**. ניו יורק, אורה, תשנ"ו, ב, קנח עמ'. בשער הספר דברי היו"ר אלי' אמסעל. בהקדמה כוזבת כותבים ביהירות העורכים המתביישים לחתום בשםם לבל יהיו לבז, כי איש לא ידע דבר על המנ"ח! עד שקמו הם לחפש בספרים עתיקים! ולדובב צאצאים. למעשה חרשו בעגלתי בכל מה שפרסמתי במוריה, בח"א, ובהקדמת ספרו של רש"א רולניק, כמוכן מבלי להזכיר זאת כדי שלא ייראו כממחזרים קמח טחון. העבודה כולה רשלנית ביותר, בלשון עילגים, ואין מספר לשיבושיהם בעובדות, בתאריכים, בשמות ובמקומות. תספיק דוגמת משפט אחד: טרניפול! וסדיגורה הן עיירות! סמוכות זו לזו! (עמ' כ), אבל זובר! היא עיר גדולה וחשובה! (עמ' קיד). יצויין כי בעמ' פב נתפסו לפליטת קולמוס של "מחבר אחד", שעה שממנו שאבו את רוב ידיעותיהם ואפילו את הפקסימילים! בהתחלה מכתבו לשו"מ בתרכ"ה ופקסימיל, וכן בעמ' לח מתרכ"ב.

תולדות יוסף, לקוחים גם כן מעבודתי בלי להזכיר את המקור, עם כמה הוספות, ב"ב, כולל אמרי חיים ללימוד תורת המנ"ח בבית האדמו"ר מויזניץ, תשנ"ח, נג עמ', תמונות.

תשובות אליו: חסל"א, קמא, אה"ע, יג-יד; ד"ש ויו"ד, ח"ב, דף עד ע"א; הדב"ח בתרל"ד, עטרת חיים, ח"ב, עג; רב טובך בתר"י. ד"ת ששמע ממנו ר' ישעיה שור כשביקר אצלו בסניאטין, חזון ישעיהו, ח ע"א. ד"ת מספרו החדש שנתגלה, ר' ישראל הרצברג, מוריה, רפא-רפב, תשס"ב, לז-מ, פקסימיל. הערות על המנ"ח: הרב שלמה בן שמעון, בית אהרן וישראל, לז, תשנ"ב, צו-קה; שרה יצחק, א. קנת סופרים, דף צח ע"ב, סוף הע' 1583; לתולדות, 152, 328-329; חכמי הדורות ומשנתם, ריד-ריח; אלף כתב, ח"א, אותיות קסג, שפט, תלז-תלט, תנח.

ר' יוסף בן ציון (יוסלה) ברי"ה, ממיקוליניץ נולד בשנת תר"ע בערך. אירגן בקהילתו חדר כללי. ר' סרוליש פרנקל חתנו (חתן אביו כנראה) ניהל חדר למבוגרים. בכיבוש הנאצי גלה לגיטו פודהייץ עם ז', אחותו, וילדיו: משה'לה, ראצה וכן זקונים. נספו באביב תש"ג.

ד"ת כבחור, עטרת תפארת, תשרי-חשון תרצ"ב, סי' לט. מיקולינצה, 15, 56, 70, 140-141, 176.

ר' יוסף דב ב"ר יהושע השל, מטויסט בנו אלכסנדר אשר היה ת"ח מובהק, אבל בגלל עוניו לא השיגה ידו לשאת אשה. אחיו השיב לו:

נספו עם בנם חיים צבי; ד. הענא אידל זו' הרופא החרדי ד"ר מאיר אברהם ויינברג. נספו עם בתם לאה. נספו שתי בנות ניאניא ואוציה שלמדו באוניברסיטת לבוב והיו בשומר הצעיר. שרדה רק: ה. רחל (איטע). נשלחה מווסטרבורק שבהולנד לברגן בלזן וניצלה. נישאה בזיוו"ש לר' יואל וולדובר, בנו של ר' אברהם אייזיק (איזע) מגבירי ורשא, שלו היה הדין תורה עם ר' יחזקאל שפיגלגלס בפני החפץ חיים על החזקת ישיבת עמק הלכה. גרים במנצסטר בלי ילדים.

חילופי שו"ת עם הרב דוד פלדמן, לב דוד, ב-ו, יד-טו. מכתבו מתש"א לתלמידו ר' בונם זבולון הירשלה, קול התורה, לא, תשנ"ב, ט-יא.

אמרי דחיי, 13-15; קאלוש, 45, 88, 99, 120, 127, 141, 148, 159, 161, 168-169, 176, 207-208, 378-381, 494, 534. [הצ"ח 105643 אוצר החכמה](#)

ר' יוסף ב"ר משה, מטרנופול

נשא בזיוו"ר את הענע בת ר' שמעון רפפורט בבראד ב"ר זלמן פרלס. רג"ד באב"ד העירני שכן כתב נכדו ר' יוסף בן בנו ר' שמעון בסוף ענף עץ אבות, הוספות לענפים סי' פ. נתקבל (לא בתרל"ג) לרבנות ברודשין, ומחלו לו (עיר ומלואה, 634). כשאמרו לו שבא אליו רבי איציקל מאלסק הרים את עפעפיו בידעו כי לאילנא רברבא יתעבד (אוצרות ירושלים, תשל"ד, תרעד).

מילדיו: ר' יצחק הנזכר במפתחות לשו"ת מחנה חיים, אה"ע, ח"ב (והציון שם טעות); ר' יהושע השל. י"א שביהן בפודוולוטשיסק; רייזל (מזיווגו עם בת ר' מאיר פופוס בהמלצת החוזה מלובלין!) זו' הגביר ר' יעקב ארינשטיין שתשובה אליו בסוף שו"ת אהל משה תנינא. בנם ר' אברהם מבוצץ, אבי ר' יוסף שסיפר דברים על זקנו, נפטר בוינא ביום ד' אלול תרצ"ט ונטמן מימין לרבי מצורטקוב, אבי ר' יעקב הורנשטיין ר"מ בניו יורק; חוה זו' ר' שמואל ברד"כ רפפורט. לא היה למנ"ח בן ר' שלום.

במהדורה הראשונה של המנ"ח יש ד"ת מעבר לשער (ולא הקדמה מבנו ר' שמעון), והשמטות קצרות. הביא את הספר לדפוס הדיין ר' ראובן רפפורט, וסייע לו הדיין ר' ישראל פרנס שצירף ד"ת. בסוף קומץ המנחה, חדו"ת שנתחדשו למחבר אחרי העתקת הספר. למהד' ב הרשאת ג' בני המחבר ונכדו. משפט שלום על חו"מ. בעמ' פז שער: חידושים לבעל מנחת חינוך על הרי"ף ותלמידי רבנו יונה ברכות. לראשונה מכתב יד ע"י הרב דניאל ביטון. ירושלים, המאור, תשס"ג, ו, קמא עמ'. בהקדמה תודה לרב ישראל הרצברג שמסר לדפוס. ותולדות המחבר. זהו חלק מכתב